

Dagvlinderjaar 2023 in Culemborg

Oranjetipje

Rupsen grote vos

Bruin zandoogje

Koninginnenpage rups

door Kars Veling

Al vele jaren wordt er, door de leden van insectenwerkgroep van de NVWC, maar ook door anderen, gelet op de vlinders in onze omgeving. Veel mensen geven hun waarnemingen door via het meetnet vlinders, via Waarneming.nl of via Telmee. Daarmee krijgen we een prima overzicht van welke vlinders er in ons werkgebied rondvliegen. Hier een korte samenvatting van 'high- en lowlights' van 2023.

In totaal zijn er 27 soorten dagvlinders gemeld uit ons werkgebied en dat is best een groot aantal. Als we naar de top 5 kijken van de soorten waarvan de meeste meldingen zijn doorgegeven dan is het klein koolwitje nummer 1, bont zandoogje 2, klein geaderd witje 3, oranjetipje 4 en bruin zandoogje 5. Als we kijken van welke soort de hoogste aantallen zijn doorgegeven, dan wint bruin zandoogje, met het klein koolwitje dicht op de hielen. Hier een kort overzicht van wat hoogte- en dieptepunten.

Oranjetipje

Het oranjetipje had weer een uitstekend jaar. Er zijn meer dan 550 oranjetipjes doorgegeven en daarmee was het dus een vlinder uit de top 5. De Regulieren is van oudsher een hotspot voor deze

voorjaarsvlinder, maar ook op heel veel andere plekken vliegt deze volop, ook in het stedelijk gebied van Culemborg, Buren en Geldermalsen.

Bruin zandoogje

Het bruin zandoogje is altijd in grote aantallen aanwezig, in 2023 werden er 1089 doorgegeven. Hij komt lang niet overal voor, maar zo wel dan zijn het er vaak tientallen tot zelfs honderden bij elkaar. Ook voor deze soort is de Regulieren de plek waar de meeste worden gezien, maar ook daarbuiten is deze te vinden.

Argusvlinder

De argusvlinder is landelijk gezien echt een zorgenkindje. De soort is vrijwel helemaal verdwenen van de hogere zandgronden en zit eigenlijk nog voornamelijk in het westen van ons land. Bij Culemborg zien we hem ook steeds verder naar het westen verdwijnen. Zat de argusvlinder een paar jaar geleden nog overal langs de dijk en wat langer geleden ook in het Culemborgse en Beesdse veld, nu zijn er alleen maar meldingen ten westen van de spoorlijn tussen Utrecht en Den Bosch en zijn de meeste waarnemingen uit de Everdingerwaard. Het zou goed kunnen dat we deze vlinder over een paar jaar helemaal kwijt zijn uit ons werkgebied.

Minnen

Zwartsprietdikkopje

Kleine vos

Argusvlinder

Plussen

Scheefbloemwitje

Grote vos

Keizersmantel

Kleine vos

Ook de kleine vos is een somber verhaal. Al jarenlang zien we deze vlinder, die echt heel algemeen was, steeds minder. Hij staat op de 16e plek en als je me dat tien jaar geleden had gezegd, had ik je voor gek verklaard. Wat de reden van de sterke achteruitgang is weten we nog niet, maar het lijkt een combinatie te zijn van factoren, waarbij stikstof en klimaatverandering zeker een rol spelen.

Koninginnenpage

Het is niet alleen maar somberheid want gelukkig zijn er ook vlinders die het goed doen en die steeds meer worden gezien, ook in het werkgebied van de NVWC. Een prachtige vlinder die het gelukkig goed doet, is de koninginnenpage. Van deze grote en prachtig gekleurde vlinder zijn er bijna 40 gemeld. Niet alleen de vlinder is gezien, maar ook rupsen, zodat we weten dat de soort zich ook hier in ons werkgebied voortplant.

Scheefbloemwitje

En we blijven even juichen want ook het scheefbloemwitje is een positief verhaal. Pas in 2015 in Nederland verschenen en nu wijd verbreid. In ons werkgebied zijn er in 2023 ook weer 34 doorgegeven en dat is zeker ende vast een onderschatting. Het scheefbloemwitje lijkt best veel op een klein koolwitje en alleen als je echt op de kenmerken gaat letten, kun je deze op naam brengen. Het scheefbloemwitje wordt overal in de woonkernen gezien, zowel in steden als de kleinere dorpen.

Zwartsprietdikkopje

Het zwartsprietdikkopje is afgelopen jaar alleen maar gezien in de Lazaruswaard! Op twee dagen zijn in totaal slechts drie zwartsprietdikkopjes gezien en dat is echt heel weinig. Is dit fraaie kleine graslandvlindertje dit jaar, 2024, nog aanwezig?

Keizersmantel

Deze soort is juist een enorme opsteker want een aantal jaren geleden leek de soort uit heel Nederland verdwenen te zijn. Maar de laatste jaren wordt hij steeds meer gezien en ook hier in ons werkgebied zijn er in 2023 weer drie gezien, alle in de westelijke nieuwe woonwijken Parijsch en Molenzicht.

Grote vos

Ook de grote vos was weg uit ons land, maar maakt een revival door. Net als veel andere bosvlinders lijkt deze te profiteren van de opwarming door de verandering van ons klimaat. De meeste grote vossen worden gezien op de zandgronden en hier in het rivierengebied zijn maar erg weinig meldingen. In 2023 werd er één gezien in Buren en een bij Fort Honswijk. Groot was dan ook onze verbazing en blijdschap toen we, tijdens een wandeling bij de Assche Wetering, een rupsennest vonden. Dat betekent dat niet alleen de vlinder hier is of langskomt, maar dat er ook sprake is van voortplanting! We zijn erg benieuwd of we dit jaar nog nakomelingen zullen tegenkomen. 🦋